

Η ΥΠΕΡΑΣΠΙΣΙΣ ΤΩΝ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΩΝ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΟΥ ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ

Τοῦ ΕΥΑΓΓ. ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΥ, Προέδρου τῆς Ἑνώσεως τῶν Δημοκρατικῶν Δικηγόρων Ἑλλάδος, Διευθυντοῦ τῆς «Δικηγορικῆς Γνώμης»

I

1.- Ἀπαραίτητος βάσις συντηρήσεως καὶ λειτουργίας ἐκάστης Πολιτείας εἶναι ἡ «ἐννομος τάξις», ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τῆς ὑπ' αὐτῆς θεσπίσεως καὶ ἐφαρμογῆς κανόνων δικαίου ποὺ ρυθμίζουν, δεσμευτικῶς, τὴν εἰρηνικὴν συμβίωσιν καὶ συνεργασίαν μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων. Οἱ κανόνες οὗτοι καθορίζουν τί πρέπει νὰ πράττουν καὶ τί νὰ μὴ πράττουν οἱ ἄνθρωποι. Ταυτοχρόνως δὲ καθορίζεται δι' ἄλλων κανόνων καὶ ἡ ἐννομος ἀντίδρασις ἡ ὁποία ἀντιτάσσεται κατὰ τοῦ παραβάτου τῶν νόμων τῆς πολιτείας, διότι ἡ παράβασις αὐτὴ συνταράσσει τοὺς ὅρους τῆς ἁρμονίας ζωῆς, δοθέντος ὅτι τελικὸς σκοπὸς τῶν κανόνων τοῦ δικαίου εἶναι ἡ πραγμάτωσις τῆς ἐννόμου ἀσφαλείας καὶ τῆς προόδου διὰ τῆς προστασίας τῶν ἐννόμων ἀγαθῶν τοῦ ἀτόμου ἢ τῆς κοινωνικῆς ὁλότητος καὶ τῆς ἐξασφαλίσεως τῶν ἀτόμων ἔναντι τῶν κρατικῶν ὀργάνων.

Οἱ ἐντὸς τῆς ὀργανωμένης Πολιτείας διαβιοῦντες, ἐνίστε, ἐνεκα διαφόρων αἰτιῶν, ποὺ δὲν ἐξετάζονται ἐδῶ, ὅπως δὲν ἐξετάζονται καὶ πολλὰ ἄλλα σχέσιν ἔχοντα μὲ τὸ ποινικὸν δίκαιον, ἐκδηλώνουν συμπεριφορὰν ἀντίθετον πρὸς τὴν καθιερωμένην τάξιν τῆς κοινωνικῆς ζωῆς. Ποία δὲ συμπεριφορὰ αὐτῶν συνιστᾷ ποινικὸν ἀδίκημα καὶ τοῦτο ὀρίζεται ὑπὸ τῶν ποινικῶν νόμων ἥτοι: «πᾶσα προβλεπομένη ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ δι' ὀρισμένης ποινῆς ἀπειλούμενη, ἄδικος καὶ καταλογιστὴ πράξις».

Τὸ ἔγκλημα συνιστᾷ προσβολὴν τῆς ὑπὸ τῆς πολιτείας δημιουργουμένης καὶ προστατευομένης ἐννόμου τάξεως, ἡ δὲ ποινὴ νοεῖται ὡς ἀντίδρασις τῆς πολιτείας πρὸς ἐπιβολὴν τῆς θελήσεώς της ἔναντι τῆς ἀντιτιθεμένης εἰς αὐτὴν θελήσεως τοῦ ἐγκληματήσαντος ἀτόμου.

Ἔχομεν δηλαδὴ ἐδῶ τὴν ποινικὴν ἀξίωσιν τῆς πολιτείας ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος καὶ τὸν ποινικὸν κολασμὸν ἀπὸ τὸ ἄλλο, χάριν τῆς συντηρήσεως καὶ τῆς προαγωγῆς τῆς ἐν τῇ πολιτείᾳ τάξεως, πρὸς τοῦτον εἰδικῶς δὲ τὸν σκοπὸν ἔχουν συγκροτηθῇ δικαστήρια, ἐνώπιον τῶν ὁποίων φέρονται αἱ ὑποθέσεις ποὺ ἀποτελοῦν ποινικὰ ἐγκλήματα καὶ διαταράσσουν τὴν ἁρμονίαν τῆς κοινωνίας, ἐκδικαζόμενα ὑπὸ τῶν λειτουργῶν τῆς τρίτης ἐξουσίας τοῦ κράτους, τῆς δικαστικῆς.

2.- Ἡ ποινικὴ δίκη ἔχει ὡς σκοπὸν νὰ διακριθῇ, ἐν δημοσίᾳ συνεδριάσει τοῦ Δικαστηρίου, ἐὰν ἡ πράξις ἡ ὁποία προβάλλει ὡς ἔγκλημα, ἐτελέσθῃ πράγματι, ἐὰν ὁ κατηγορούμενος ἐτέλεσεν αὐτὴν ὡς αὐτουργὸς ἢ συμμέτοχος καὶ ἂν ἡ πράξις, διὰ τὴν ὁποίαν ἡσκήθῃ ποινικὴ δίκαισις καὶ προβλέπεται ὑπὸ τοῦ ποινικοῦ νόμου, φέρει ἄδικον χαρακτῆρα καὶ εἶναι καταλογιστὴ εἰς τὸν πράξαντα. Δηλαδὴ νὰ ὑπάρχουν ὀρισμένοι ὅροι ἢ προϋποθέσεις διὰ νὰ δύναται νὰ

ἐπιβληθῇ ποινὴ καὶ ταυτοχρόνως νὰ μὴν ὑπάρχουν ἄλλοι λόγοι προσωπικῆς ἀπαλλαγῆς τοῦ δράστου ἀπὸ τῆς ποινῆς ἢ λόγοι ποὺ ἐξαλείφουν τὸ ἀξιόποινον. Διότι συμβαίνει μία πρᾶξις νὰ φαίνεται ὡς ἔγκλημα, ἐκ πρώτης ὄψεως, ἀλλὰ νὰ ἀποκλείεται ὁ ἄδικος χαρακτήρ αὐτῆς, ὅπως π.χ. συμβαίνει ἐπὶ ἀμύνης, ἐπὶ καταστάσεως ἀνάγκης κλπ., ἢ ἀκόμη νὰ εἶναι ἄδικος μὲν πρᾶξις, ἀλλὰ νὰ μὴν καταλογίζεται αὕτη εἰς τὸν δράστην, διότι αὐτὸς δὲν εἶναι ἱκανὸς πρὸς καταλογισμόν.

Ἐὰν συνυπάρξουν τὰ στοιχεῖα ποὺ συγκροτοῦν ἔγκλημα, τότε ἐρευνᾶται ὑπὸ τοῦ Δικαστηρίου ἡ ὅλη προσωπικότης τοῦ κατηγορουμένου, διὰ τὸν ἀκρίβῃ προσδιορισμὸν τοῦ βαθμοῦ καὶ τῆς ἐκτάσεως τῆς εὐθύνης του, μὲ τελειωτικὸν τέρμα τὴν ἐπιβολὴν τῶν συνεπειῶν ποὺ προβλέπει, εἰδικῶς, δι' ἐκάστην πρᾶξιν καὶ συγκεκριμένην περίπτωσιν ὁ ποινικὸς νόμος. Ἀλλοιῶς, εἰς ἀντίθετον περίπτωσιν, εἰς ἀνυπαρξίαν ἐνὸς ἢ ὅλων τῶν στοιχείων, τὸ Δικαστήριον θὰ προβῇ εἰς τὴν ἀπαλλαγὴν τοῦ κατηγορουμένου, ἀποτρεπομένης ἔτσι τῆς καταδίκης ἀθώου. Διότι ἡ καταδίκη ἐνὸς ἀθώου εἶναι ὑπόθεσις ποὺ ἐνδιαφέρει ὅλους τοὺς τιμίους ἀνθρώπους, εἶναι μία ἀπειλὴ ἡ ὁποία στρέφεται καθ' ὅλων, στρέφεται κατὰ τῆς κοινωνίας.

Ἡ πολιτεία διατηρεῖ δι' ἑαυτὴν τὴν ἀξιώσιν της νὰ κολάζῃ τὰ ἀδικήματα καὶ νὰ ἐπιβάλλῃ ποινὰς πρὸς γενικὴν καὶ εἰδικὴν πρόληψιν, ἥτοι ἀφ' ἐνὸς νὰ ἔχουν ὑπ' ὄψιν τοὺς τὰ μέλη τῆς κοινωνίας ὅτι καὶ δι' αὐτοὺς ἐπιφυλάσσεται ἡ ἰδία τύχη, καὶ δὴ παράδειγμα πρὸς ἀποφυγὴν, καὶ ἀφ' ἑτέρου νὰ ὑφίσταται ὁ δράστης τὴν ψυχικὴν καὶ σωματικὴν δοκιμασίαν διὰ τὴν μὴ διάπραξιν καὶ πάλιν ἄλλων ἀδίκων πράξεων.

Καὶ ἡ μὲν πολιτεία ἔχει τὸ δικαίωμα τῆς ποινικῆς ἀξιώσεως καὶ τοῦ ποινικοῦ κολασμοῦ. Αἱ λειτουργίαι ὅμως αὐταὶ τῆς πολιτείας ἀσκοῦνται ὑπὸ τῶν ὀργάνων της, συννόμως; Ἡ ἐμφιλοχωροῦν κατὰ τὴν ἀπονομὴν τῆς δικαιοσύνης πλᾶναι ἢ παραλείπει, ὅποτε ἀντὶ νὰ προστατεύωνται καὶ νὰ κατοχυρώνωνται τὰ δικαιώματα τῶν πολιτῶν, αὐτὰ στραγγαλίζονται ἢ παραβιάζονται;

3.- Εἰς αὐτὸ τὸ ἄρθρον θὰ σημειώσωμεν, μόνον, καὶ κατὰ γενικὴν θεώρησιν, τὰ πλήγματα ποὺ ὑφίστανται αἱ δημοκρατικαὶ ἐλευθερίαι τῶν πολιτῶν ἀπὸ τὴν ψευδῇ ἐρμηνείαν καὶ τὴν ἐσφαλμένην ἐφαρμογὴν τῶν συνταγματικῶν διατάξεων καὶ τῶν νομικῶν κανόνων ἀπὸ τὰ Ποινικὰ Δικαστήρια καὶ τὸν ἀγῶνα τῶν νομικῶν μέσα καὶ ἔξω ἀπὸ τὰς αἰθούσας τῶν Δικαστηρίων αὐτῶν, διὰ τὴν ἐπικράτησιν τοῦ δικαίου καὶ διὰ τὴν ὀρθὴν ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου. Δεινοπάθησιν ὑφίστανται αἱ ἀτομικαὶ ἐλευθερίαι τῶν πολιτῶν καὶ ἀπὸ τοὺς ἰσχύοντας ἀντισυνταγματικοὺς νόμους καὶ τ' ἀντισυνταγματικὰ ψηφίσματα ποὺ ἐθεσπίσθησαν ἀπὸ τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν. Ἡ φαλκίδευσις ἢ ὁ περιορισμὸς τῶν ἀτομικῶν δικαιωμάτων, ὑπὸ τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας ἐναντίον τοῦ Συντάγματος, εἶναι ἔργον μὲν ἐρεῦνης τῶν Δικαστηρίων, τὰ ὁποῖα καλοῦνται ν' ἀποφαίνωνται περὶ τῆς συνταγματικότητος τῶν νόμων καὶ ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει νὰ μὴν τοὺς ἐφαρμόζουν, πλὴν ἀπαιτεῖ τοῦτο ξεχωριστὴν ἐρευναν, μὲ τὴν ὁποίαν θὰ ἀσχοληθῶμεν ἄλλοτε.

4.- Ἐκ προοιμίου, τονίζομεν, ὅτι ὑπάρχει κατὰ τοὺς ταραχώδεις σταθμοὺς τοῦ δημοσίου μας θίου ἓνας ἐχθρὸς τοῦ πολίτου. Ὁ ἐχθρὸς αὐτὸς εἶναι αἱ ψευδεῖς καταμηνύσεις. Λόγῳ ἀγνοίας τοῦ ἀληθοῦς περιεχομένου τῶν νομικῶν ποινικῶν διατάξεων, ἀκόμη δὲ καὶ ἔνεκα σημειουμένου ἐνίστε ὑπερβάλλοντος ζήλου καὶ κακῶς ἐννοουμένου καθήκοντος ἐκ μέρους, ἐνίστε, ἀστυνομικῶν ὀργάνων αἱ ψευδεῖς αὐταὶ μηνύσεις καταντοῦν ἐνδημικὴ νόσος. Ἐνίστε δὲ ἀποδίδουν καρποὺς εἰς θάρος τῆς νομικῆς καὶ πραγματικῆς ἀληθείας, ὅσakis ἰδίως αἱ νομικαὶ διατάξεις εἶναι σκοτεινῆς ἐννοίας καὶ τὸ πάθος τῆς μαρτυρίας σκοτίζει τὸν νοῦν. Διὰ τὴν ἀπόδειξιν τῆς νομικῆς καὶ τῆς πραγματικῆς ἀληθείας, διεξάγεται πάντοτε ἓνας σκληρὸς ἀγὼν ἐκ μέρους τῆς ὑπερασπίσεως τῶν κατηγορουμένων πολιτῶν, καὶ δι' αὐτὸν τὸν ἀγῶνα θὰ ὁμιλήσωμεν.

1.- Καὶ πρῶτον, θὰ διαγράψωμεν κατ' ἀρχὴν ποῖα εἶναι τὰ συνταγματικῶς κατοχυρωμένα ἀτομικὰ δικαιώματα τοῦ πολίτου, ἡ ἄσκησις τῶν ὁποίων συνθέτει κατὰ κανόνα τὰ ποινικὰ ἀδικήματα, κατὰ πλάνην περὶ τὰ πράγματα καὶ τὰς νομικὰς ἐννοίας καὶ κατ' ἐπέκτασιν τῶν ὁποίων — «διαπραττομένων» — ἔχομεν ἐνασχόλησιν τῶν Ποινικῶν Δικαστηρίων. Καὶ μαζὶ μ' αὐτὰ ποῖος ὁ ρόλος καὶ τὸ ἔργον τῶν παραγόντων τῆς ποινικῆς διαδικασίας. Τὰ δύο αὐτὰ ἀντικείμενα (δικαιώματα καὶ ἀδικήματα) εἶναι στενῶς ἀλληλένδετα μεταξύ τους, ὑπὸ τὴν ἐννοίαν ὅτι ἡ ἐσφαλμένη ἐρμηνεία τῆς νομικῆς διατάξεως ποὺ προβλέπει ἓνα ἀδίκημα συνεπάγεται ἐσφαλμένην κρίσιν καὶ συνεπῶς καὶ πεπλανημένην καταδίκην, ὅποτε ἔχομεν αὐτόματον περιορισμὸν τῆς προσωπικῆς ἐλευθερίας μὲ τὴν ἐπιβαλλομένην ποινὴν φυλακίσεως. Ἡ ἐσφαλμένη καταδίκη ὡσαύτως δι' ἄλλα ἀδικήματα, ὅπως π.χ. δι' ἐξύβρισιν τοῦ Βασιλέως, ἢ διὰ περιϋβρισιν ἀρχῆς, πλὴν τῆς στέρησεως τῆς προσωπικῆς ἐλευθερίας ἐπιφέρει καὶ στραγγαλισμὸν τῆς ἐλευθερίας τοῦ λόγου, διότι χαρακτηριζομένης μιᾶς φράσεως ἢ ἐνὸς κειμένου ὡς στοιχειοθετοῦντος ἀδίκημα, αὐτομάτως καταπαύει ἡ ἐνασχόλησις τοῦ πολίτου μὲ τὸ ζήτημα ποὺ συνθέτει ἡ φράσις, καὶ ἡ ὁποία ἐχαρακτήρισθη ὡς ἔγκλημα, ἢ ἐὰν δὲν καταπαύει τότε, οὗτος ὑφίσταται τὴν καταδίκην ἐν περιπτώσει μὴνύσεων, ὅποτε ἔχομεν στραγγαλισμὸν τῆς ἐλευθερίας τοῦ λόγου, ἢ τῆς ἐλευθεροτυπίας.

2.- Τὰ συνταγματικῶς κατοχυρωμένα δικαιώματα τοῦ πολίτου εἶναι:

α) Τὸ δικαίωμα τῆς προσωπικῆς ἐλευθερίας. [«Τοῦ κινεῖσθαι ἐλευθέρως» μὴ ἐπιτρεπομένης τῆς καταδιώξεως, τῆς συλλήψεως ἢ φυλακίσεως ἢ ἄλλως πως, περιορισμοῦ τοῦ πολίτου εἰμὴ ὅπως καὶ ὅταν ὁ νόμος ὀρίζη, τοῦ ἀσύλου τῆς κατοικίας (καθ' ὅσον ἀσύλου, οὔσης, τῆς κατοικίας ἐκάστου, οὔτε ἔρευνα ἐπιτρέπεται, οὔτε δύναται νὰ εἰσέλθῃ κανεὶς εἰς αὐτὴν εἰμὴ ὅταν καὶ ὅπως ὁ νόμος ὀρίζη), τοῦ ἐλευθέρως συνέρχεσθαι καὶ συνετairίζεσθαι κλπ.]

β) Τὸ δικαίωμα τῆς ἐλευθερίας τοῦ λόγου καὶ τῆς ἐλευθεροτυπίας. (Ἐλευθερία τῆς σκέψεως, τοῦ στοχασμοῦ, τῆς γνώμης καὶ τῆς συνειδήσεως). Εἶναι τὰ δικαιώματα ἐκεῖνα ποὺ ἀνάγονται κυρίως εἰς τὴν προστασίαν τῆς ἐλευθέρας ἐκφράσεως τῆς γνώμης, εἰς τὴν προστασίαν τῆς ἀνθρωπίνης ἀξιοπρεπείας καὶ τῆς ὑπερηφανείας καὶ τοῦ γοήτρου τῆς προσωπικότητος (ἡ ἐλευθερία τοῦ λόγου, ἡ προσωπικὴ ἐλευθερία καὶ ἡ ἐλευθερία τοῦ συνέρχεσθαι καὶ τοῦ συνετairίζεσθαι). Καὶ εἶναι ἀκόμη ἐκεῖνα τὰ ὁποία πλήσσονται κυρίως ἀπὸ τὰ τυραννικὰ καθεστῶτα καὶ τὰς ἀντιδημοκρατικὰς κυβερνήσεις.

Καὶ εἶναι μὲν γραπτὰ τὰ συνταγματικὰ δικαιώματα τοῦ πολίτου καὶ θεωροῦνται ἱερὰ καὶ ἀπαραβίαστα, ἀλλὰ αὐτὸ μένει συνήθως εἰς τὰ χαρτιά. Καὶ πάντα θρίσκειται ἓνας τρόπος, ὥστε καὶ τὸ γράμμα τοῦ νόμου νὰ τηρῆται καὶ ἡ ἀλήθεια νὰ στραγγαλίζεται καὶ νὰ κακοποιεῖται. Καὶ τοῦτο, διότι τὰ Νομικὰ δὲν εἶναι μαθηματικὰ καὶ χωρὶς δυσκολίαν, μὲ ὀλίγην ἔλλειψιν εὐθύτητος ἢ μὲ περισσοτέραν διακινδύνευσιν τῆς νομικῆς καὶ προσωπικῆς ἀξιοπρεπείας, νὰ σοῦ ἀραδιάσῃ ὁ ἄλλος ἐπιχειρήματα νομικοφανῆ. Καὶ παρηκολούθησε ἐσχάτως ὁλος ὁ Ἑλληνικὸς Λαὸς — ἡσυχολήθη μάλιστα καὶ ὁ ξένος Τύπος — μὲ ἐκείνην τὴν ἐρμηνείαν τοῦ Συντάγματος ποὺ ἔγινε ἀπὸ τὸν Ἀρειὸν Πάγον στὸ θέμα τοῦ Εἰσαγγελέως αὐτοῦ τοῦ κ. Κόλλια, ποὺ ἀραδιάστηκαν ἐπιχειρήματα κάθε ἄλλο παρὰ σωστά. Καὶ ἐξηγέρθη ἡ κοινὴ νομικὴ συνείδησις, ἐξηγέρθησαν οἱ Νομικοὶ καὶ οἱ Δικηγόροι, τὴν ἄποψιν τῶν ὁποίων ἐξέφρασε πρεπόντως καὶ ἀδιαλλάκτως ὁ διαπρεπὴς συνάδελφος κ. Βαμβέτσος.

3.- Ἐξετάζεται ἐδῶ, βεβαίως, τὸ νομικὸν μέρος τῶν Ὑποθέσεων καὶ ὅχι τὸ πραγματικὸν μέρος αὐτῶν. Δηλαδή ἐξετάζεται ἐὰν τὰ πραγματικὰ περιστατικὰ ἐκάστης συγκεκριμένης ὑποθέσεως, ἀληθῆ ὑποτιθέμενα, συγκροτοῦν τὴν

έννοιαν τοῦ ἀδικήματος, ἢ ὅπως λέγεται εἰς τὴν νομικὴν γλῶσσαν, τὴν «ἀντικειμενικὴν ὑπόστασιν τοῦ ἐγκλήματος».

4.- Προηγουμένως καὶ προτοῦ ἐξετάσωμεν τὰ κατ' ἰδίαν ἀδικήματα νὰ ἐπιτραπῇ νὰ ὁμιλήσωμεν διὰ δύο πράγματα τῆς Ποινικῆς Διαδικασίας.

Τὸ ἓνα εἶναι τὸ «αὐτόφωρο ἀδίκημα». Ἡ εἰσαγωγή δηλαδὴ τοῦ κατηγορουμένου κατὰ τὴν ἐπ' αὐτοφώρῳ διαδικασίαν. Καὶ τὸ ἄλλο εἶναι ἡ προφυλάκισις τοῦ κατηγορουμένου.

Εἴμεθα ἐναντίον καὶ τοῦ ἐνὸς καὶ τοῦ ἄλλου τηρουμένου συστήματος. Καὶ τῆς αὐτοφώρου διαδικασίας καὶ τῆς προφυλακίσεως, εἰς τὰ ἀδικήματα τὰ ὅποια ἔχουν σχέσιν μὲ τὰ πολιτικὰ πράγματα τῆς Χώρας ἐκάστοτε, τὰ «ἀδικήματα» τὰ ὅποια φέρονται τελεσθέντα ὑπὸ πολιτῶν ἀγωνιζομένων διὰ τὰ δημοκρατικὰ ἰδεώδη, διὰ πολιτικὰ ἰδανικά, καὶ ἀναπτυσσόντων τὴν πολιτικὴν των ἰδεολογίαν. Τὰς γνώμας δὲ αὐτὰς τὰς ἔχομεν εὐθέως διατυπώσει εἰς τὸ Νομικὸν περιοδικόν μας ἐγγράφως, καὶ προφορικῶς ἀκόμη εἰς τὰς διαφόρους τοιαύτας δίκας. Διότι οἱ πολῖται τῶν «ἀδικημάτων» αὐτῶν ἔχουν ἀναπεπταμένην τὴν συνείδησιν καὶ ἐξιδανικευμένην τὴν διάνοιαν καὶ τὴν ψυχὴν καὶ δὲν διαπνέονται ἀπὸ κατώτερα ἔνστικτα, οὔτε τῆς φυγῆς, οὔτε τῆς παρεμποδίσεως τῆς ἀνακαλύψεως τῆς ἀληθείας. Εὐθαρσῶς ἀναδέχονται τὰς πράξεις των καὶ εἶναι πάντοτε ἔτοιμοι εἰς τὴν διάθεσιν τῆς Δικαιοσύνης. Καί, δυστυχῶς, αὐταὶ αἱ περιπτώσεις τῶν ἐχόντων πολιτικὴν χροιάν «ἀδικημάτων» κυρίως, πλήσσουνται. Ἡ Δικαιοσύνη δικάζει (πρέπει νὰ δικάζη) ἔξω ἀπὸ σκοπιμότητος καὶ ἔξω ἀπὸ τὸ κλίμα τὸ πολιτικόν, ἢ ἀπὸ τὴν ἀτμόσφαιραν τῆς στιγμῆς. Ὁ Δικαστὴς πρέπει ν' ἄχῃ κλειστὰ τ' αὐτιά του εἰς τὰς ἀντιλήψεις τῆς ἐκάστοτε Κυβερνήσεως, κατ' ἐντολὴν ἢ κατ' ἀνοχὴν τῆς ὁποίας, κατὰ συνθήκην, ἐκάστοτε, λειτουργεῖ ἡ κίνησις τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς καὶ τῆς ποινικῆς διώξεως καὶ διαδικασίας. Γι' αὐτὸ ἐμεῖς οἱ Δικηγόροι, ἐπιδιώκουμε πάντοτε ν' ἀποφεύγεται ἡ αὐτόφωρος διαδικασία καὶ ἡ εἰσαγωγή τῆς ὑποθέσεως, ὅταν τὸ ζήτημα καί εἰ, διότι εἶναι ἀφάνταστον τὸ πῶς ἐπηρεάζει τὸ κλίμα τῆς στιγμῆς τὰς σκέψεις τῶν παραγόντων τῆς δίκης. Καὶ παράγοντες μιᾶς δίκης εἶναι τὸ Δικαστήριον, ὁ Εἰσαγγελεὺς καὶ οἱ συνήγοροι τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς καὶ τῆς ὑπερασπίσεως. Ἔρχονται ἐκεῖ, κάτι μάρτυρες κατηγορίας, οἱ ὅποιοι κάθε ἄλλο παρὰ μάρτυρες τῆς ἀληθείας εἶναι, ὡς πρέπει νὰ εἶναι ἓ ν α ς μάρτυ ς, ὄντες συνήθως οὗτοι προκατειλημμένοι ἐναντίον τοῦ κατηγορουμένου. Στὸ «αὐτόφωρο», ὅπως εἶναι γνωστὸ τ' ὄνομά του, ἐμφωλεύει ὁ σοβαρώτερος κίνδυνος διὰ τὴν προσωπικὴν ἐλευθερίαν τοῦ πολίτου. Ἡ προανάκρισις γίνεται ἀπὸ ἀστυνομικοὺς ὑπαλλήλους, οἱ ὅποιοι κατὰ κανόνα εἶναι καὶ ἀντίδικοι, πολλές φορές δὲ καὶ «παθόντες» ἀπὸ τὴν συγκεκριμένην δραστηριότητα τοῦ πολίτου κατηγορουμένου. Καὶ ἔρχονται νὰ καταθέσουν μὲ πάθος καὶ ἔξαψιν οὐ τὴν τυχοῦσαν.

Πέραν αὐτοῦ, δὲν συντάσσεται πολλάκις κατηγορητήριον, διὰ νὰ γνωρίζῃ ὁ κατηγορούμενος, ποία ἡ κατὰ περιεχόμενον κατηγορία, ἀναγραφομένων μόνον κάτωθι τῆς λέξεως τοῦ «κατηγορητηρίου» τῶν ἄρθρων τοῦ Ποινικοῦ Κώδικος καὶ τίποτε ἄλλο. Ἔτσι δὲ πλήσσεται ἐδῶ ἓνα ἄλλο δικαίωμα τοῦ κατηγορουμένου νὰ γνωρίζῃ οὗτος διατί κατηγορεῖται, ἀκόμη καὶ ἄλλο δικαίωμά του νὰ μπορῇ νὰ ἐτοιμάζῃ τὴν ὑπεράσπισίν του.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν προφυλάκισιν τοῦ κατηγορουμένου, νὰ μὲν, προστατεύεται ἡ προσωπικὴ ἐλευθερία τοῦ διωκομένου πολίτου, ἀπὸ τὴν Ποινικὴν Δικονομίαν, ἡ ὁποία ὀρίζει: «διαρκούσης τῆς προφυλακίσεως, ἂν γεννῶνται σοβαραὶ ὑπόνοιαι ἐνοχῆς τοῦ κατηγορουμένου, ἐπὶ μὲν κακουργημάτων διατάσσεται πάντοτε ἡ προφυλάκισις, ἐπὶ δὲ πλημμελημάτων μόνον ἐπὶ ἐκείνων ποὺ ὁ νόμος ἀπειλεῖ ποινὴν τουλάχιστον τριῶν μηνῶν δύν α τ α ι νὰ διαταχθῇ ἡ προφυλάκισις καὶ μόνον ἂν συντρέχῃ μία τῶν ἐξῆς περιπτώσεων: α) ὅταν ὁ κατηγορούμενος εἶναι ἀλλοδαπός, β) εἶναι ὑποπτος φυγῆς ἢ γ) εἶναι ἰδιαιτέρως ἐπικίνδυνος. Πλὴν, κατὰ πλάνην, θεωρεῖται συχνὰ ὁ κατηγορούμενος ὡς «ὑποπτος

φυγῆς», χωρίς αἰτιολογίαν τὰς περισσοτέρας φορές. Ἔτσι π.χ. ἐπροφυλακίσθη ὁ Μῆτσος Δημητρίου - Νικηφόρος, ὡς ὕποπτος φυγῆς, καὶ ὁ Δήμαρχος Δάφνης κ. Μιχαλόπουλος διὰ τὸ ἀνύπαρκτον ἀδίκημα τοῦ Γοργοποτάμου, κατὰ τὴν ταπεινὴν μας νομικὴν γνώμην, καὶ ὁ μὲν πρῶτος ἠθώθη κατὰ τὴν ἐπακολουθήσασαν δίκην, ὁ δὲ δεύτερος ἐτιμωρήθη πρωτοδίκως εἰς 8μηνον φυλάκισιν ἐκκρεμύσεως τῆς ἐφέσεώς του, εἰσέτι, ἐνώπιον τοῦ Ἐφετείου Ἀθηνῶν. Ἐναντίον δὲ τῆς προφυλακίσεως ἐκείνης ἐγράψαμεν δριμύτατον ἄρθρον εἰς τὴν «Δικηγορικὴν Γνώμην».

III

1.- Ποῖα τὰ ποινικὰ ἀδικήματα μὲ τὰ ὁποῖα ἀπασχολοῦνται τὰ ποινικὰ δικαστήρια συνήθως, καὶ τὰ ὁποῖα «γεννῶνται» ἀπὸ τὴν ἄσκησιν τῶν ἀτομικῶν δικαιωμάτων τῶν πολιτῶν:

1. Ἡ ἐξύβρισις τοῦ Βασιλέως.
2. Ἡ περιϋβρισις τῆς Ἀρχῆς.
3. Ἡ ρύπανσις τῶν ὁδῶν.
4. Ἡ πρόκλησις εἰς ἀμοιβαίαν διχόνοιαν τῶν πολιτῶν.
5. Ἡ θρασύτης κατὰ τῆς Ἀρχῆς.
6. Ἡ Στάσις καὶ ἡ Ἀντίστασις.
7. Ἡ ἀπεΐθεια (ἄρνησις πολιτῶν νὰ παρουσιάζωνται εἰς τ' ἀστυνομικὰ καταστήματα κατόπιν προσκλήσεως).
8. Ὁ νόμος 4000)1959 κλπ. (Τεντυμποῖσμός). Ὁ Α.Ν. 942)1946 (Σήματα Ὁργανώσεων ἢ Κινήσεων καὶ Τραγούδια τῆς Ἀντιστάσεως).

2.- Τ' ἀνωτέρω ἀδικήματα «διαπράττονται» κατὰ τὴν ἐνάσκησιν τῶν συνταγματικῶν δικαιωμάτων τῶν πολιτῶν. Κατὰ κανόνα εἶναι, ὡς τοιαῦτα, ἀνύπαρκτα, δι' αὐτὸ καὶ ὕστερα ἀπὸ τὴν ἄσκησιν τῆς ποινικῆς διώξεως, εἴτε σημειώνεται ἀπαλλαγὴ τῶν «δραστῶν» ἀπὸ τὰ Πλημμελιοδικεῖα, εἴτε ἐξαφανίζονται αἱ ἀποφάσεις τούτων ἀπὸ τὰ Ἐφετεῖα, εἴτε συντρίβονται αἱ κρίσεις αὐτῶν ἀπὸ τὸν Ἄρειον Πάγον, ὅσαι φθάνουν ἐκεῖ. Ἀντιθέτως, ὅταν δὲν ὑπάρχει δραστηριότης ἐνασκήσεως τῶν δημοκρατικῶν δικαιωμάτων, φυσικὸν εἶναι νὰ μὴν ταρασσεται ὁ ὕπνος ἐκείνων ποὺ ἐνοχλοῦνται ἀκριβῶς ἀπὸ τὴν λειτουργίαν τῶν δικαιωμάτων αὐτῶν. Ὅταν δηλαδὴ εἰς τὴν παράνομον ἄσκησιν τῆς ἐξουσίας ἐκ μέρους τῶν κρατικῶν ὀργάνων, οἱ πολῖται ὑποκύπτουν, τότε δὲν γεννᾶται κανένα ζήτημα. Ὅταν ὅμως διεκδικοῦν οὗτοι τὰ δίκαιά των, τὰ ζητήματά των, τότε δημιουργεῖται ἡ ἀντιδικία αὐτῶν μὲ τὰ κρατικὰ ὄργανα καὶ ἡ κατάληξις, συνήθως, εἶναι ἡ ἐνασχόλησις τῶν Δικαστηρίων ὕστερα ἀπὸ τὴν ὑποβολὴν μηνύσεως.

(Περὶ τῶν κατ' ἰδίαν ἀδικημάτων εἰς τὸ β' μέρος τῆς παρούσης μελέτης, τὸ ὁποῖον θὰ δημοσιευθῇ εἰς τὸ ἐπόμενο).